

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-03-25
Besvaras senast
2019-04-09

Till statsrådet Hans Dahlgren (S)

2018/19:151 Sverige och investerarskyddet

Efter en dom i EU-domstolen i mars 2018 ska alla så kallade investeringsavtal mellan EU-länder upphävas. EU-kommissionen har med anledning av domslutet inlett en process där man uppmanar EU-länderna att häva de investerarskyddsklausuler som finns mellan EU-länderna. EU-kommissionen tolkar domslutet som att även den investerarskyddsklausul som finns inom ramen för det internationella energifördraget (International Energy Charter) är otidsenlig och ska upphävas mellan EU-länder. Detta är ett mycket välkommet agerande enligt Vänsterpartiets mening.

Investerarskydd innebär att bolag kan stämma stater i investerartribunaler utanför det ordinarie rättsväsendet. Stater kan dock, omvänt, inte stämma bolag. Förfarandet brukar gå under bokstavsförkortningen ISDS, Investor State Dispute Settlement och har blivit en allt vanligare grund för bolag att stämma stater på. Sedan förfarandet påbörjades har 855 ISDS-processer inletts enligt UNCTAD:s senaste *World Investment Report* (2018) och antalet fall ökar konstant. Investerarstämmningar har utvecklats till ett reellt hot mot progressiv lagstiftning på nationell nivå och försvårar för länder att agera för miljö, folkhälsa, stärkt välfärd och kampen mot klimatförändringen, för att nämna några exempel. Inget land vill tvingas betala mångmiljardbelopp i skadestånd till bolag. Som exempel kan nämnas att det är med grund i energifördragets investerarklausul som Vattenfall två gånger har stämt den tyska staten, 2009 och 2012. Det sistnämnda fallet för Tysklands avveckling av kärnkraften. Det fallet är ännu inte avgjort, men enligt uppgift kräver Vattenfall närmare 50 miljarder kronor av den tyska staten i kompensation. Fallet kommer inte att avgöras i svensk eller tysk domstol utan i en internationell investerartribunal i Washington. I det tidigare fallet vann Vattenfall i så måtto att de tyska politikerna valde att dra tillbaka de hårdare miljökraven på energibolagets kolkraftverk i Hamburg, helt i linje med Vattenfalls krav.

Därför är det mycket glädjande att EU-kommissionen nu vill upphäva de otidsenliga investerarskydden, som ger bolagen alla rättigheter och staterna endast skyldigheter. Men när vi behandlade den här frågan i EU-nämnden den 30 november 2018 framkom det att svenska regeringen inte vill upphäva investerarskyddet i Internationella energifördraget, utan endast i de bilaterala investeraravtalen mellan EU-länder. Detta framstår för mig som inkonsekvent. Bolag kan ju i så fall fortsätta att stämma stater när de flesta EU-länder är med i internationella energifördraget. Vi riskerar att fortsätta att ha en bolagens

överrock på progressiv lagstiftning.

Med anledning av vad som anförts ovan vill jag fråga statsrådet Hans Dahlgren:

1. Anser statsrådet att det är rimligt att bolag kan stämma stater utanför det ordinarie rättsväsendet?
2. Avser Sverige att följa EU-kommissionens rekommendation att verka för att investerarskyddet mellan EU-länder upphävs, inklusive det investerarskydd som finns i internationella energifördraget?

.....

Jens Holm (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welander